

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Sylvie Šiškové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) A. V., b) I. V., c) nezl. R. V.**, všichni zastoupeni Mgr. Michalem Burešem, advokátem se sídlem T. G. Masaryka 282/57, Karlovy Vary, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, ve věci žaloby proti rozhodnutím žalované ze dne 19. 11. 2018, č. j. MV-40735-4/SO-2018, č. j. MV-40731-4/SO-2018 a č. j. MV-40257-4/SO-2018, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 6. 2020, č. j. 30 A 318/2018 - 93,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaná **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaná **j e p o v i n n a** nahradit žalobcům náklady řízení o kasační stížnosti ve výši **1 0 0 9 1 K č** k rukám jejich zástupce Mgr. Michala Bureše, advokáta, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) podle § 44a odst. 3 ve spojení s § 36 odst. 3 a § 38 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítlo žádosti žalobců

o prodloužení doby platnosti jejich povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem strpění pobytu na území. Odvolání žalobců žalovaná zamítla.

[2] Proti rozhodnutí žalované podali žalobci žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“). Namítli, že správní orgány neobstaraly dostatečné a aktuální podklady pro vydání rozhodnutí a nezjistily řádně skutkový stav věci. Žalobci se neztotožnili především s hodnocením bezpečnostní situace na Ukrajině. Žalobci jsou původem z Doněcké oblasti a hovoří rusky; z tohoto důvodu se obávají diskriminace, pokud by se museli vrátit do jiné oblasti na Ukrajině.

[3] Námitky porušení zásady legitimního očekávání a nedostatečně zjištěného skutkového stavu shledal krajský soud důvodnými a rozhodnutí žalované i ministerstva proto zrušil.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobců

[4] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž uplatnila důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Podle stěžovatelky je z odůvodnění napadených rozhodnutí zřejmé, jaké důvody vedly k zamítnutí žádostí a z jakých podkladů správní orgány vycházely. Odkázala na judikaturu ve věci vydání či prodloužení bytových oprávnění za účelem strpění pobytu na území v souvislosti s bezpečnostní situací na Ukrajině, resp. zejména v Doněcké a Luhanské oblasti, a judikaturu k možnosti vnitřního přesídlení. V odkazovaných rozhodnutích dospěly správní soudy s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/850 ze dne 17. 5. 2017 (dále jen „nařízení“) k závěru, že situace na Ukrajině jako celku nepředstavuje překážku bránící cizincům ve vycestování, resp. v návratu na území země. Stěžovatelka má dále za to, že žalobci vyjádřili pouze obecné obavy týkající se možné diskriminace, aniž by prokazatelným způsobem podpořili svá tvrzení, že jejich život a zdraví by mohly být návratem na území Ukrajiny ohroženy. Výroky politických činitelů a internetové články stěžovatelka nepovažuje za relevantní důkazy svědčící o tom, že žalobci budou po návratu na Ukrajinu diskriminováni.

[6] Žalobci ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedli, že správní orgány při rozhodování vycházely z jediného dokumentu, a to z hodnotící zprávy. Nejprve dospěly k závěru, že politická a bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou hodnotící zpráva popisuje, je tak závažná, že žalobcům udělily víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu a poté i povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu na území. Následně však dospěly s odkazem na tutéž zprávu ke zcela opačnému závěru, tj. že situace na Ukrajině je natolik stabilizovaná, že důvody, pro které byl žalobcům pobyt za účelem strpění umožněn, již pominuly. Žalobci rovněž vyjádřili nesouhlas s tvrzením stěžovatelky, že jejich obavy týkající se možné diskriminace jsou jen obecné; ve správním řízení přitom doložili řadu podkladů svědčících o opaku. Správní orgány nekriticky převzaly závěry obsažené v hodnotící zprávě a rezignovaly na jakoukoli snahu o zjištění skutečné bezpečnostní a politické situace na Ukrajině.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Podle § 44a odst. 3 ve spojení s § 36 odst. 3 ve spojení s § 38 odst. 2 zákona o pobytu cizinců platí, že dobu povolení k dlouhodobému pobytu cizince nelze prodloužit, jestliže pominuly důvody, pro které bylo toto vízum uděleno, a cizinec nepožádal o zrušení platnosti víza ve stanovené lhůtě.

[10] K námitce týkající se legitimního očekávání žalobců, které měla stěžovatelka podle krajského soudu porušit, uvádí Nejvyšší správní soud následující. Krajský soud konstatoval, že „*přestože správní orgány v předchozím řízení o udělení víza za účelem strpění vycházely ze Závěrečné hodnotící zprávy Evropské komise č. COM (205) 905 ze dne 18. 12. 2015, na základě které byla víza žalobcům udělena, v nyní posuzované věci dospěly správní orgány na základě stejných podkladů k opačnému hodnocení skutkového stavu*“. V tomto ohledu je třeba jeho posouzení mírně korigovat, neboť z odvolání žalobců vyplývá, že hodnotící zpráva *nebyla* použita, když poprvé (úspěšně) žádali o udělení víz za účelem strpění pobytu v roce 2016, přestože již tehdy existovala. Jinak řečeno, správní orgány dospěly v roce 2018 při vydání napadených rozhodnutí k odlišnému závěru na základě podkladu, který existoval již v době rozhodování o udělení původních víz. Taková změna však porušení legitimního očekávání nepůsobí. Ministerstvo seznalo, že minimálně od doby vydání nařízení netrvají důvody, pro něž byla žalobcům vydána víza a následně také povolení k dlouhodobému pobytu. S poukazem na podstatnou změnu okolností, jak byla konstatována daným nařízením, dospěla stěžovatelka k závěru o změně politické a bezpečnostní situace na Ukrajině a možnosti vnitřního přesídlení, mají-li žalobci obavy z návratu konkrétně do Doněcké oblasti. Nejednalo se tak o libovolnou či svévolnou změnu rozhodovací praxe, nýbrž reakci na vývoj hodnocení bezpečnostní situace na Ukrajině (obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2020, č. j. 2 Azs 271/2020 - 35). Odlišné posouzení navíc správní orgány vysvětlily, a to právě s poukazem na zlepšení situace na Ukrajině a zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku.

[11] Výše uvedené hodnocení ostatně Nejvyšší správní soud již opakovaně potvrdil ve své rozhodovací praxi (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2020, č. j. 4 Azs 471/2019 - 44). V hodnocení bezpečnostní situace na Ukrajině lze také odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Azs 239/2015 - 26, podle kterého „*na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.*“ (obdobně srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 4 Azs 199/2019 - 30, či ze dne 5. 9.

2018, č. j. 4 Azs 170/2018 - 30). Nejvyšší správní soud rovněž setrvale judikuje možnost tzv. vnitřního přesídlení cizince do jiné bezpečnější části Ukrajiny (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2017, č. j. 1 Azs 64/2017 - 55).

[12] Proti možnosti vnitřního přesídlení žalobci v odvolání proti rozhodnutí ministerstva namítali, že se obávají diskriminace v jiných oblastech Ukrajiny, kde konflikt neprobíhá, neboť jejich mateřským jazykem je ruština. Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že žalobci správním orgánům sdělili konkrétní okolnosti, které jim brání v návratu na Ukrajinu, a k prokázání svých tvrzení označili příslušné důkazy. V takovém případě bylo povinností správních orgánů tyto skutečnosti řádně posoudit a vypořádat se s nimi, což se však nestalo. Ministerstvo údajně nemohlo ověřit věrohodnost cizojazyčných podkladů, které žalobci na podporu svých tvrzení označili; žalovaná uvedený závěr potvrdila. Pro tyto případy však § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců ukládá správnímu orgánu povinnost nejprve vyzvat žalobce k doložení úředně ověřených překladů cizojazyčných dokumentů do českého jazyka. Správní orgány se tedy otázkou možné diskriminace rusky mluvících občanů v některých částech Ukrajiny v rozporu se zákonem řádně nezabývaly ani se nevypořádaly s odkazy žalobců na internetové zdroje, které měly jejich tvrzení dokládat. Důvody, pro které stěžovatelka nepovažovala námitku žalobců ohledně možných potíží z důvodu používání ruského jazyka za relevantní, vysvětluje poprvé až v kasační stížnosti; v napadených rozhodnutích však toto odůvodnění zcela chybí.

[13] Jde o zcela základní a přiměřený požadavek, aby se správní orgány přezkoumatelným způsobem vypořádaly s důkazními návrhy účastníků, byť se jedná o podklady v cizím jazyce. Tvrzení žalobců o jejich obavách z diskriminace z důvodu používání ruského jazyka mohlo mít vliv na zákonnost napadených rozhodnutí a stěžovatelka je měla řádně vypořádat a dostatečně zjistit skutkový stav věci. Pokud tak neučinila, bylo namístě její rozhodnutí zrušit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2020, č. j. 2 Azs 16/2020 - 24). Krajský soud tedy nepochybil; odkaz stěžovatelky na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2020, č. j. 9 Azs 340/2019 - 102, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2020, č. j. 14 A 252/2018 - 33, není případný. Krajskému soudu nelze klást k tíži ani skutečnost, že se nezabýval vycestováním žalobce a) v prosinci 2019 a návštěvou domovské země nebo tím, že na území Ukrajiny žijí rodiče a sourozenec žalobkyně b). Tyto okolnosti nebyly předmětem žaloby a nebyly zmíněny ani v napadených rozhodnutích.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, pokud neshledal důvody pro jeho nařízení.

[15] Nejvyšší správní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci měli ve věci

pokračování

úspěch, proto mají právo na náhradu nákladů, které jim vznikly v souvislosti se zastoupením advokátem v řízení o kasační stížnosti. Náklady řízení sestávají z odměny advokáta za jeden úkon právní služby ve výši 3100 Kč (vyjádření ke kasační stížnosti) podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky. Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Protože je advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku odpovídající této dani. Celková částka náhrady nákladů řízení proto činí 10 091 Kč. Stěžovatelka je povinna uhradit tuto částku k rukám zástupce žalobců do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu